

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Cesarjeva petdesetletnica.

Avstrija je včeraj praznovala zgodovinsko pomemben dan: zlato poroko cesarja Franca Jožefa I. z njegovimi narodi.

Grozodejstvo, ki se je zgodilo v Genévi, je preprečilo nameravane slavnosti. Dan se je praznoval tiho, a bil je dan veselja za vse narode širne države.

Ta dan, ko je minulo 50 let, kar si je cesar Franc Jožef I. posadil krono svojih očakov na glavo, so se vsi narodi in vsi stanovci hvaležnega srca spominjali neizmernih dobrot, s katerimi jih je cesar z očetovsko radodarnostjo obsipal in zlasti se jih je spominjal kmetijski stan, saj je prav cesar Franc Jožef končno in popolnoma odpravil tlako.

Kot osemnajstletni mladenič je cesar Franc Jožef vzel v roko žezlo, ki je bilo njegovemu predniku Ferdinandu Dobrotljivemu padlo iz rok, in postal je rešitelj in prenovitelj sčaroslavne Avstrije.

Samo Friderik III. je izmed vseh Habsburžanov vladal tako dolgo, kakor cesar Franc Jožef I., a v dolgi vrsti vladarjev avstrijskih ga ni nobenega, kakor sedanji vladar.

Petdeset let se je cesar brez prestantka trudil za blagor svoje države, se je žrtvoval za koristi in za srečo svojih podanikov. Bil je vedno najmarljivejši in najvstrajnejši služabnik svoje države. Nikdar ne bo pozabljeno, da se je malo ur po najgrozovitejših nesrečah, ki so ga zadele, zopet lotil državnih poslov.

Pokopal je dva brata, katerih jednega so umorili daleč od domovine, jedini sin je v njegovi najlepši dobi padel v grob in sedaj, ko so mu lasje že osiveli, mu je roka podlega morilca ugrabila ljubljeno soprogo.

Izpil je do dna kelih bridkosti, a svojih vladarskih dolžnosti ni nikdar pozabil.

Za njegove vlade je dobila Avstrija nove fundamente, kateri jej zagotavljajo srečno bodočnost. Avstrija je postala prostoren dom za vse njene narode, razcveteli sta obrtnost in trgovina, povzdignilo se je kmetijstvo, sploh je napredovalo in se razvilo vse gospodarstvo in se je kultura mogočno razširila.

S pomočjo svojih zvestih narodov in po geslu „z združenimi močmi“ je cesar vstvaril novo Avstrijo in hvaležno se spominjajoč vseh njegovih neizmernih dobrot, vse njegove milosti, prosili so vsi narodi, naj Bog podaljša dragoceno življenje najpravičnejšega in najmodrejšega vladarja do skrajne meje, na srečo države in na srečo narodov.

Prišel bo čas, ko se bodo tod in tam dvigali ponosni spomeniki cesarju Francu Jožefu I. Postavi jih hvaležnost narodov, a cesarju Francu Jožefu spomenikov še treba ni. On si je sam že za življenje postavil najlepši spomenik. Ta spomenik je iz tisoč nevarnostij rešena, prenovljena in pomlajena Avstrija.

Nekaj narodno-gospodarskega dela klerikalne stranke.

Kaj si predstavljamo, če govorimo o gospodarstvu tega ali onega, tega mi ni potreba razlagati, to ve vsak. Vzamemo pa gospodarstvo celega okraja, cele dežele ali pa celega naroda, to je, kako ravnajo vsi ljudje v dotičnem okraju, dotični deželi, ali dotičnem narodu s svojim premoženjem priživljajo, potem govorimo o narodnem gospodarstvu okraja, dežele ali naroda.

Žalostna resnica je, da se kmetijski stan zmiraj težje preživlja. Vsak dan so večji stroški, pa zmiraj slabše letine in cenejši pridelki. A ker smo Slovenci skoraj čisto kmetijski narod, je naravno, da je naše narodno gospodarstvo na slabem. Isto povzdigniti mora biti zato želja vsakega Slovenca, a storiti se to samó dá, ako se pomaga v prvi vrsti kmetškemu stanu.

Narodna ali liberalna stranka je imela in ima to vedno pred očmi. Povišati tržnih cen pridelkom ona ne more, o teh določujejo drugi vplivi; da pa se bi zboljšali pridelki oziroma letine, da se bi zmanjšali vsakoletni razni stroški, na to narodna stranka vedno deluje. Ker se da to doseči le z umnim kmetijstvom, trudi se, da bi začel naš kmet gospodariti, kakor gospodarijo v drugih naprednih deželah. Po kmetijski družbi in njenih podružnicah mu prekrbujejo pristaši narodne stranke razna semena, umetni gnoj, plemenske bike in drugo; iz drevesnic kmetijskih podružnic dobiva sadna drevesca; v skupno porabo se naročujejo stroji za čiščenje žita, brane za travniški mah, trtne škropilnice itd. — Na znižanje stroškov, to je obresti dolgov pa je narodna stranka delala tudi s snovanjem posojilnice. Že od leta 1871. se snujejo po Slovenskem, a snovala jih je do novejšega časa le narodna stranka. V zadnjih letih pa ustanovlja iz gornjih vzrokov tudi mlekarke in druge zadruge, ki imajo namen, pridelke udov skupno spravljati v denar, in vse že kaj lepih koristi kmetu donajajo.

Narodna stranka pozna torej potrebe kmetškega stanu, in že dolgo sem narodno-gospodarsko deluje.

Štiri leta je tega, kar je pa začela tudi klerikalna stranka narodno-gospodarsko

delovati. In zdaj imamo v vsaki večji vasi hranilnico in posojilnico, in že mnogo konsumnih društev, katera zdaj sicer krščajo za gospodarska ali pa kmetijska, a to zato, ker se je klerikalna stranka zavezala z moško besedo, da konsumnih društev ne bode več snovala, ako narodna stranka osnovanja ne dovoli. In trkajo si klerikalci na prsa in vpijejo iz vsega grla: „Glejte, kako mi delamo za kmeta, kako se trudimo, da bi mu pomagali; vse kar se je dozdej zanj storilo, je delo naše stranke, liberalcem ni zanj nič mar“.

Da to ni res, razvidno je iz onega, kar sem omenil zgoraj, vendar pa bodo nekateri trdili, da, če dela narodna stranka za kmeta, dela pa klerikalna dosti več; dokaz temu množica novih posojilnic, množica konsumnih društev. No, vsaj je tudi res, da je klerikalna stranka v snovanju takih zadrug delavnejša, a kaj, ko je snovanje istih postranska stvar, a prvo njihovo delovanje, njihovi končni uspehi!

Jeden glavnih vzrokov, zakaj ni narodna stranka osnovala v nekaterih krajih posojilnic, in zakaj se izreka proti večini tistih zavodov, ki jih je poklicala v življenje klerikalna stranka, je ta, da ve ista, kako lahko je ustanoviti tako zadrugo, a kako težko jo voditi pravilno. Celó v posameznih sodnijskih okrajih ni večkrat najti mož, ki bi imeli voljo, čas in zmožnost opravljati tak zavod, naj bode to posojilnica ali konsumno društvo a kaj še le v posameznih vaseh. Klerikalne zavode pa vodi navadno le jedna oseba, to je župnik ali kapelan, drugim odbornikom so taki računi deveta dežela, a to ni prav niti tedaj, če bi bil dotičen kapelan ali župnik izveden v tej stvari, kajti tudi med duhovniki so se že dobili poštenjaki, ki so prišli nazadnje pod ključ. A tem manj prav je to, ker z mašniškim posvečenjem ne postane človek že izučen v takih stvarih. Kmetiska posojilnica v Starem trgu pri Ložu, katero vodi kapelan Hauptman, je izdala koncem leta tiskan račun, ki je tak, da mora priti človeku slabo, če ga pregleda. Hranilnica in posojilnica v Trnovem, kateri vodja je kapelan Rudolf, izkazovala je par let napačno izplačane obresti hranilnih vlog, tako da je za nekatere morala plačati davek imenovan neposredne pristojbine dvakrat. Oboje to priča o nevednosti, ki škoduje le posojilnici sami; navesti pa hočem še drugih stvari iz narodno-gospodarskega delovanja jednega takih klerikalnih zavodov, ki pa so škodovali tudi kmetom in ki so dokaz, kako lahko mišljeno so se pri dotičnem zavodu, to je pri hranilnici in posojilnici v Trnovem, postopa, kako malo dela isti na to, da bi pravno poboljšal ljudstvo, ko si vendar posojilnice, ki jih snujejo klerikalci, stavijo

tudi ta namen, in kako prav ima narodna stranka, ko ne pričakuje od klerikalnih zavodov nič dobrega.

Martin Vičič iz Velike Bukovnice hiš. št. 3 vložil je leta 1895. tožbo proti Blažu Skoku iz Topolca za plačilo zneska 172 gld., v kateri je trdil, da se mu je izbrisna pobotnica za to svoto po pisarjih hranilnice in posojilnice v Trnovem izvabila z zagotovitvijo, da prejme plačilo pozneje. Tožitelj je pravdo zgubil, ker ni imel prič za to dokazati.

Janez Urbančič iz Bača pod Škrivan je dobil nekega lepega dne rubriko sodišča v Ilirski Bistrici, iz katere je izvedel, da je isto zbrisalo jedno njegovih tirjatev. No, ista še ni bila plačena, a dognalo se je potem, da je podpisal mesto Janeza Urbančiča izbrisno pobotnico nekdo drugi, a dotičen dolžnik Urbančičev je prejel tedaj denar iz hranilnice in posojilnice v Trnovem.

Leta 1895. je vprašal Jakob Šajn iz Knežaka pri hranilnici in posojilnici v Trnovem za posojilo, da bi plačal nek dolg. Dobil je isto na ta način, da je dovolila kranjska hranilnica 300 gld., 300 gld. pa hranilnica in posojilnica v Trnovem in da sta se oba zneska precej tudi intabulirala. Ker pa ni hotela kranjska hranilnica izplačati denarja, dokler se ne zbrisejo spredaj intabulirani dolgovi, založila je hranilnica in posojilnica v Trnovem zanjo 270 gld. Advokat, ki je vso stvar izpeljeval, odposlal je denar, ko ga je dobil pri kranjski hranilnici, na hranilnico in posojilnico v Trnovem z naročilom, da naj si ta 270 gld. zase kot vračilo obdrži, ostanek pa, ostalo je še 31 gld, da naj izroči Jakobu Šajnu. Hranilnica in posojilnica v Trnovem pa ni storila ne tega ne onega. Ravno mesec dni potem, ko je prejela po advokatu poslan denar, poklicala je lepo Jakoba Šajna in mu predložila v podpis dolžno pismo za 270 gld. Jakob Šajn je dolžno pismo podpisal in je plačeval njegov naslednik Ignacij Milavec obresti od 270 gld. pri hranilnici in posojilnici v Trnovem toliko časa, dokler ga ni začela kranjska hranilnica tožiti, ker ni tudi pri nji plačeval obresti od 300 gld., o katerih si seveda niti v sanjah ni mogel misliti, da jih je dolžan, in ni Milavcu preostalo družega, kakor obresti sè stroški povrh plačati tudi pri kranjski hranilnici.

Podobno se je dogodilo Jožefu Toncu iz Tominj hiš. št. 29. Tudi ta je dobil posojilo 120 gld. pri kranjski hranilnici, za katero je založila iz istega vzroka, kakor pri Jakobu Šajnu, hranilnica in posojilnica v Trnovem, ki pa je „pozabila“ dolg, ko je prejela denar od kranjske hranilnice, zbrisati v svojih knjigah Tonc je plačeval obresti pri hranilnici in posojilnici v Trnovem, a ko ga je začela tožiti kranjska hranilnica, prišel je do spoznanja, da doleti ubogega kmeta tudi to, da je dolžan na dveh krajih isto svoto, ne da bi je tudi na dveh krajih prejel!

Še par ne posebno lepih rečij, na katerih je hranilnica in posojilnica v Trnovem svoj del kriva, navel bi lahko, tudi sodbo dveh starejših bližnjih duhovnikov — sicer somišljenikov Rudolfovih — o njej; no ker pa se razvidi že iz povedanega, kako ista narodno-gospodarski deluje, zato naj bode dovolj. Imenoval sem prizadete osebe s polnim imenom, a to zaradi tega, da se vsakdo lahko prepriča o resničnosti mojih trditev, in imenoval bodem — če bode po-

treba — še druge neprizadete, ki pa bodo tudi vse to lahko potrdile.

Jasno je, da tako narodno-gospodarsko „delovanje“ — če je vredno to sploh še imena „delovanje“ — več škoduje nego koristi. Ne samo, da imajo prizadete osebe nepotrebnih skrbi, poti in stroškov, za katere vse hranilnica in posojilnica dotičnike nikakor popolnoma odškodovati ne more, ampak tudi v kaki varnosti so naloženi denarji pri takem zavodu, kjer so jim dva, tri stotaki tako malo vredni, da njih prejema niti ne vpišejo, kjer tako „pomoto“ ne odkrijejo ne precej pri prvem seštevanju denarja v blagajnici in ne pri računih koncem leta. O ta sveta zmešnjava, ki mora vladati v teh knjigah, v teh računih! In to je torej vzrok, da se bojijo stopiti z zadnjimi pred vsakega pametnega človeka, da ni dobiti njihovih računov nikakor pred oči? — A kakšna usoda čaka šele zadružnike, če bodo kedaj morali plačevati take „pomote“! „No, kdor ima dosti opravila, se lahko zmoti, Vi, ki ga nimate toliko, se res ne bodete“, opravičeval se je blagajnik (!) kapelan Rudolf nasproti prizadetemu kmetu, a kaj, ko ni taka tolažba oškodovancu piškavega oreha vredna.

Ne, s takim narodno-gospodarskim delovanjem, pri katerem ste združeni nevednost in zanikernost, ne bodete pomagali kmetu, s takim ga pripeljete le do beraške palice.

Politični pregled.

Državni zbor bo zboroval samo še do 19. decembra. V zadnjih sejah so bile jako ostre razprave o obtožnih predlogih, kateri so bili vsi odklonjeni. Vsled postopanja nemških poslancev ni mogel državni zbor nič koristnega storiti. Razprave v nagodbenem odseku tečejo jako počasi, prav kakor da bi tudi desnica vedela, da je itak ves trud zaman.

Deželni zbori se snidejo po božičnih praznikih. Zasedanja se otvore s cesarskimi sporočili, s katerimi se cesar zahvali deželnim zborom za udanostne adrese.

Ogerska. V ogerskem parlamentu so bili te dni veliki viharji. Opozicija se je zjediniła, da strmoglavi vlado in jo je ostro napadla. Vsled silnih demonstracij prebivalstva proti vladi je ponekod prišlo do ljutih pouličnih bojov. V toliko je že zdaj gotovo, da sedanja vlada ne doseže več obnovitve nagodbe, da bo morala prositi za nov provizorij, a mogoče je tudi, da bo morala vlada odstopiti.

Mejnarnodno posvetovanje proti anarhistom se vrši sedaj v Rimu. Posvetovanja, kateremu je namen, zagotoviti energično postopanje proti anarhistom, se udeležujejo tudi zastopniki Avstrije.

Italija in Francija. Po daljših pogajanjih mej italijansko in mej francosko vlado je bila te dni mej tema dvema državama sklenjena trgovinska pogodba, vsled katere se konča trgovinski in carinski boj mej njima, ki je trajal celih petnajst let. Ta boj je prouzročila Crispijeva zunanja politika, v prvi vrsti pogodba, katero sta sklenili Nemčija in Italija in v drugi vrsti trozveza.

Princ Jurij grški guverner Krete hoče izdati proklamacijo, katera bode dovoljevala vsakoršno veroizpovedanje ter popolno politiško in državljansko prostost ljudstva.

Domače in razne novice.

(Cesarjeva vladarska petdesetletnica) se je praznovala po vsi širni domovini sicer tiho, a dostojno. Povsod je bila v predvečer razsvetljava, dan 2. decembra pa je bil povsod praznik. V vseh cerkvah so darovali sv. maše, katerih se je udeležilo jako mnogo občinstva, a priredile so se tudi šolske slavnosti. Sploh je vse prebivalstvo hitelo kar najlepše dokazati udanost in zvetobo ljubljenu cesarju.

(Redko odlikovanje.) Cesar je odredil uvrstitev deželnega predsednika barona Heina v tretji činovni razred. S tem je dobil baron Hein le dohodke namestnika.

(Osebne vesti.) Višji poštni in brzojavni ravnatelj v Trstu, dvorni svetnik Karol Pokorny, je premeščen v jednaki lastnosti v Gradec. — Višji poštni svetnik v Gradcu Moric Feličeti pl. Liebenschfeld je premeščen v Trst in mu je poverjeno vodstvo tržaškega poštnega in brzojavnega ravnateljstva.

(I. izkaz prispevkov slovenskih občin za cesarjev spomenik v Ljubljani.) Občina Vrhnika 200 gld., Črnomelj 20 gld., Novo mesto 100 gld., Žilce pri Sv. Vidu 20 gld., Vodiče 20 gld., Metlika 100 gld., Rakek 50 gld., Vipava 25 gld., Idrija 50 gld., D. M. v Polju 50 gld., Kranj 300 gld., Rudnik 40 gld.

(Slovenske občine) se prav pridno oglašajo za vseučilišče in nadsodišče. Zadnji čas je bilo že precej prošenj vloženih, nekatere občine se pa še vedno niso vzdramile iz spanja.

(Država je dovolila) za napravo vodovoda v Polhovem Gradcu 5000 gld., ki se izplača v obrokih l. 1900 in 1901. Dežela je v ta namen dovolila 5000 gld.

(Najvišje sodišče in graško nadsodišče.) Te dni je bila obelodanjena rzsodba najvišjega sodišča glede slovenskih razprav pri graškem nadsodišču. Rzsodba pravi, da je prizivno sodišče v smislu § 13. starega obč. sodnega reda dolžno o slovenskih pravnih razpravljati slovensko, prav tako, kakor je po starem postopniku slovenske vloge slovenski reševalo. Najvišje sodišče priznava v svoji rzsodbi, da je graško nadsodišče postopalo nekorektno in protizakonito ter ukazuje v smislu § 77. zakona z dne 27. novembra 1890., da mora nadsodišče v slovenskih pravnih slovenski razpravljati.

(Devinski in nabrežinski izgredi pred sodiščem.) Ves teden, od prejšnjega do tega ponedeljka, so se pred tržaškim deželnim sodiščem vršile obravnave zaradi devinskih in nabrežinskih izgredov, ki so se primerili povodom umora cesarice. Na obtožni klopi je sedelo kacij 60 Slovencev, mej njimi devinski župan g. Ples, njegovi hčerki in devinska učiteljica gospč. Lavra Scholz. Otoženci so bili večinoma obsojeni in zadela jih je strašna kazen, kajti sodišče jim je prisodilo od 2 let težke ječe do 14 dnij zapora. Župan Ples je dobil 8 mesecev ječe, obtožene gospodične pa so bile oproščene.

(Volitve v krajni šolski svet.) Upravno sodišče je o neki pritožbi rzsodilo, da je določiti število zastopnikov občin v krajni šolski svet po razmerju vsega, v občini predpisanega davka, všteti tudi onega virilistov.

(Šolo so zaprli) za dobo 14 dnij v Vipavi, ker več otrok boleha za dušljivim kašljem.

(Narodna šola družbe sv. Cirila in Metoda v Velikovu) šteje letos 151 učenec in učenk in to navzlic silni agitaciji naših narodnih nasprotnikov.

(Narodno čitalnico) so rodoljubi ustanovili v Jesenicah na Gorenjskem. Pozdravljamo novo društvo, ki utegne postati velikega pomena za ta kraj, kjer nemška predrznost vedno bolj raste.

(Naša ravnopravnost.) V slovenski občini Šoštanj ima novo sodno poslopje samo nemški napis.

(Izredni občni zbor) je imela tržaška kmetijska družba 20. novembra, na katerem je sklenila, da se popolnoma preosnuje tako, da bode zamorala času primerno pospeševati korist kmetijstva.

(Občni zbor okrajnih bolniških blagajnic) je bil v nedeljo teden v Trstu. Ta zbor je bil letos posebne važnosti radi tega, ker je bilo vodstvo, ki je v laških rokah, mej letom zvezina pravila tako premenilo, da bi bila laškim blagajnam za vse večne čase zagotovljena večina na zboru delegatov in bi smelo vodstvo popoljubnosti z zvezinim premoženjem gospodariti. Slovenski blagajniški delegatje so bili vložili rekurz proti premembi pravil, in so protestujoč proti nezakonito sklicanemu občnemu zboru odšli.

(Samomor.) Topničarski novinec A. Ogrin vrgel se je 24. novembra na Viču pri Ljubljani pod tovorni vlak, kateri ga je povozil. Ljudje so videli Ogrina poprej pijanega in blatnega z vojaškim nožem po Viču rogoviliti.

(Grozne smrti) sta 19. t. m. umrla otroka kočarice B. Zadražnik z Vinega vrha. Bila sta sama doma ter zanetila ogenj. Deček je umrl vsled opeklin, deklica pa se je zadušila.

(Nezgoda.) Dne 16. novembra je pustila pastarica triletnega otroka bogatega kmeta Rečana v logaških Žiberšah na paši zraven ognja in je šla za živino. Ker je otroka zeblo, se je hotel malo ogreti ter prilezel prav blizu ognja, kjer se mu vname obleka in dete zgori na mestu po strašnih bolečinah.

(Talijo za rešitev življenja) v znesku 20 gld. je deželna vlada priznala Ivanu Čimžarju iz Grada, kateri je z nevarnostjo za lastno življenje rešil iz potoka Reka Frančiško Kuhar.

(Vinska letina.) Zadnji čas je bilo veliko tovornikov na Dolenjskem, ki so kupovali prav dobro letošnjo kapljico. Vender je še dosti vina, cena 10 do 12 gld. Torej svoji k svojim!

(Kaznovan navihanec.) Posestnik Ivan Flajnik iz Otoka pri Vinici je pripeljal k okrajnemu glavarstvu v Črnomlju sedem mladih volkov in zahteval zanje po zakonu določeno talijo v znesku 70 gld. Pri glavarstvu so takoj sumili, da Flajnik mladih volkov ni zasačil na Kranjskem, ampak da jih je dobil na Hrvatskem in jih utihotapil na Kranjsko, da si prislepari rečeno talijo. Preiskava je pokazala, da je bil sum opravičen. Flajnik ni dobil pričakovane talije pač pa — tri mesece težke ječe radi poskušene goljufije.

(Nekaj za smeh.) Bilo je nedavno o priliki izgredov na Primorskem. Politična oblast je poslala močno oboroženo silo na lice mesta pod poveljstvom mladega političnega uradnika. Ta pomoč pa je prišla, kakor prihajajo navadno dobre misli in brizgalnice gasilcev — prepozno. To je: ko je že vladal popolen mir in ko je bilo »delo«
že dovršeno. To sicer ni bilo nič

hudega, a mlademu političnemu uradniku ni bilo prilike, da bi pokazal svojo gorečnost in svojo eneržijo. Toda njega ni to motilo prav nič. Vel se je, kakor da še najmogočnejše plapolal plamen upora, izdajal je vsaki hip novih ukazov in odredb, in vse v ostrem slogu, mogočnim naglasom. Vkljub temu je ostalo prebivalstvo povsem — mirno!! Nekega dne je izdal strogi ukaz: „Ob 7. uri zvečer morajo se zapreti vsi javni lokali in vse hiše sploh, in vsi prebivalci morajo od 7. ure zvečer naprej — spat!“ Ta odredba je vzbudila splošno začudenje, tu in tam tudi ogorčenje, a največ smeha. Prišel je tudi h krčmarju kamor je on s 7 oficirji zahajal obedovat in večerjat. Tudi tam je ponovil ta svoj ukaz. Ko ga je krčmar vprašal ponižno, kaj da naj storé, če ne bodo mogli spati, odrezal se je: „Morate!“ Zvečer malo pred 7. uro so prišli oficirji in nekateri drugi v krčmo ter se niso malo začudili, ko jim je krčmar povedal, da nocoj ne bo nič z večerjo, ker mora takoj zapreti ter leči spat in se tudi zares pogrezniti v spanje. „Budalost!“ — je zakričal neki oficir — „ali naj stradamo radi onega . . . Zaprite njega ven, a nam postrežite kakor se spodobi poštenim ljudem!“ Krčmar se je res dal omehčati, zaprl je sicer gostilno, a svoje goste je pogostil pošteno. Kmalu potem je potrkal nekdo na vrata. „Kedo je?“ je vprašal krčmar. „Jaz sem, politični komisar! Odprite!“ bil je odgovor. „Kaj bi radi? Ali se je zgodila kaka nesreča?“ je vprašal krčmar, ki je bil ob enem župan. „O ne, večerjat sem prišel!“ je odvrnil prišlec. „Žal mi je“, je odvrnil krčmar, „kajti sedaj moramo vsi spati.“ „No, no, meni že lahko odprete“, ga je tolašil lačni komisar! „Nikakor ne!“ je odvrnil krčmar. „Odrebam oblasti se moramo pokoriti vsi. Pred zakonom smo vsi jednaki! Sploh pa bi vam ne pomagalo tudi če Vam odprem, ker so se vsi moji, pokorni državljani, vsled Vašega ukaza pogreznili v globoko spanje. „Klanjam se!“ In gospod komisar je moral leči oni večer brez večerje, ker so bile tudi ostale krčme vse zaprte. Pri županu zbrana družba pa se je gostila do pozne ure; tudi smeha ni manjkalo na račun izključenega lačnega, pregorečnega komisarja!

(Razkrinkani divjak.) Blizu Beljaka vjeli so orožniki človeka, ki je že dlje časa živel v gozdu in bil tako podivjan, da niso vedeli, ali je človek ali živina. Izkazalo se je, da je ta divjak bil tajnik okr. zastopa v Vodnjanu na Češkem, da je poneveril 5000 gld., a ko jih je zapravil, je pobegnil v gozdove in živel kakor divjak.

(Žalosten konec.) V bolnici pariške kaznilnice je te dni nagloma umrl sin slavnega ruskega vojskovodje in dolgoletnega guvernerja ruske Poljske generala Gurka. Končalo se je življenje moža, ki je bil rojen pod srečno zvezdo, a je vsled svoje malopridnosti prišel kot navaden hudodelec v ječo. Nikolaj Gurko je bil častnik v ruski mornarici. Zaradi dolgov je pustil vojaško službo. Pred nekaj tedni je prišel na Francosko in je v Monaku zaigral ves svoj denar. Iz te stiske si je hotel pomagati z zločinstvom. V hotelu je napadel ruskega generala Polovceva, ga zabodel in ko je mislil, da je napadanec mrtev, ga oropal. A Polovec ni bil mrtev in tako je prišla policija mlademu hudodelcu na sled ter ga je zaprla. Pripeljali so ga v Pariz. Tam ga je v ječi obiskal njegov starejši brat, polkovnik. Čim je ta odšel, se je zaprti Nikolaj Gurko zgrudil in je kmalu potem umrl. Trdi se, da mu je brat dal strupa in mu

tako pomagal, končati zaigrano življenje. Sodišče je seveda odredilo strogo preiskavo in razglasilo, da je Nikolaj Gurko umrl naravne smrti, ali kakor je že pri takih uradnih razglasih navadno, tudi temu neče nihče verjeti.

(Muhasti ljudje.) Neki ameriški nabiralec avtografov je v časopisih razpisal 100.000 dolarjev za pristen rokopis Shakespeara! Za kos popisanega papirja četrt milijona goldinarjev. Bržčas niti za ta denar ne dobi, kar išče. Vsega skupaj je doslej znanih samo štiri Shakespearovih rokopisov, mej temi so trije, katerih prisotnost je dvomljiva. Jeden rokopis ima angleški muzej v Londonu. Plačal je zanj 36.000 gld.

(Krojaška vas.) Kacih 160 kilometrov od Moskve leži vas Belomut. največja vas na Ruskem in znamenita radi tega, ker se prebivalstvo bavi izključno samo s krojaštvom. Vas šteje 10.000 prebivalcev in vsi se bavijo z izdelovanjem konfekcije, s katerimi izdelki zalaga ta vas več velikih mest.

(Kaznovan ritmojster.) Ulanski ritmojster grof Stolberg-Wernigerode je nekega svojih ulancev v jezi s sabljo zabodel, ker mu ni bil preskrbel take večerje, kakor mu je bilo naročeno. Vojno sodišče je obsodilo grofa v ječo za 3 leta in 4 mesece in ga izključilo iz vojske. Kako milo sodijo grofe na Nemškem.

Važnost in poraba živinske soli.

(Konec.)

Za avstrijske razmere pride v prvi vrsti v poštev denaturirana živinska sol po znižani ceni. O tej so pa raztrošena tako napačna mnenja in je o nji toliko netemeljenih predsodkov, da gotovo ni odveč, ako si nje sestavo in svojstva nekoliko natančneje ogledamo.

Denaturirana živinska sol se nareja s pomešanjem navadne drobnozrnate soli s čisto majhnimi množinami pelinovega prahu (0,25%) in rudečega železnega okisa (0,5%). Ta dodatka živini prav nič ne škodujeta. Nasprotno, pelin prebavljanje še pospešuje in je radi tega sestojni del „živinskega praška“, katerega prodajajo pod raznimi imeni. Železni okis je popolnoma neškodljiva, neraztopna tvarina, katere se najmočnejše kisline komaj primajo in katere neizpremenjena zopet zapusti živalsko telo, ne da bi bila v njem kaj dobrega ali slabega učinila, prav kakor malo množine peska ali prsti, ki se vselej nahajajo med klajo. Vrh tega je železnega okisa v denaturirani soli tako malo, da ne povzroči na prebavila nikakega mehničnega draženja in jih tudi nikakor ne more nadlegovati. Ko bi se jedni goveji živali železni okis, ki je v živinski soli za celo leto, dal najedenkrat, bi živinče ne vzprejelo več železnega okisa, kakor povzije v enem dnevu peska z 10 kg dobrega sena, katerega se drži le 1/2% peska. Da so tako majhne množine čisto neškodljive, je prav tako znano, kakor tudi to, da je redko kako seno, ki bi ne imelo nad 1/2% peska v sebi. Tudi v drugi klaji je navadno nad 1/2% peska. Ker železni okis ne vpliva drugače kakor droben pesek, in jedna krava na dan z živinsko soljo povzije k večjemu 1/4 g železnega (torej toliko, kolikor tehta 5 do 6 pšeničnih zrn), je pač povsem jasno, da ta tvarina nima nikakega vpliva na kravo.

V solinah se sicer drobnozrnata sol skrbno pomeša z denaturirajočimi sredstvi, pod vplivom mokrote pa se pri ležanju tvorijo čvrstejše gruče, in vsled stresanja ob prevažanju se more denaturirana sol deloma tako pretresti, da denaturirajoča sredstva v soli niso čisto enakomerno razdeljena. Zato se priporoča denaturirano sol, predno se rabi, še jedenkrat dobro premešati, ali tudi presejati, da moremo živini pokladati sol vedno iste sestave.

Predsodek proti določnim vrstam denaturirane živinske soli se včasih pojavlja

v vprašanju, ali ima morska sol v sebi jod in ali ni morska sol za narejanje denaturirane živinske soli nevarna? Odgovor na to se glasi: Ne! Morska sol sploh nima joda v sebi, pa tudi v morski vodi so tako neznatne množine joda, da se z navadnimi mehničnimi sredstvi še dokazati ne dá, temveč je treba posebnih priprav in natančnih načinov preiskavanja, da se spozna njegova pričujočnost.

Morska voda ima dosti manj joda v sebi, kakor mnoge slanice in, kakor iz teh ne pride nič joda v varjeno sol, prav tako tudi iz prve ne preide nič joda v morsko sol, temveč v obeh slučajih ostanejo majhne množine joda v lugu.

Pomisleki o denaturirani živinski soli torej nimajo podloge; samo glede relativno previsoke cene se še more ugovarjati. Želeti in upati bi bilo, da bi se tudi temu ugovoru prav v kratkem odtegnila podloga.

Od denaturirane živinske soli, katera se po nje rudečkasti barvi lahko spozna, se pa mora razločevati črno-barvna gnojilna sol. Le-ta je denaturirana z jeklini, kislastimi tvarinami, ki so njivam koristne, živalim pa škodljive. Ta črna gnojilna sol, ki je celo kaj drugega, kakor poprej pod istim imenom oddajani odpadki solin, je namenjena samo za gnojenje, povsem nepriljubna pa je za pokladanje živalim, ker jim je naravnost škodljiva.

Da obvarujemo naše bralce in prijatelje vsake škode, primorani smo, opozarjati na to, da zopet poskušajo ponarejati občepriljubljeno Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo. Posebno skušajo to ponarejeno kavo spečati na deželi, češ, kmetsko ljudstvo še ne pozna razločka med pravo in ponarejeno Kneippovo kavo. Za to svarimo, da nihče ne vzame druge sladne kave, nego jedino pravo v belo-modrem zavitku in s podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko prevedeno, z imenom „Kathreiner“ označeno sladno kavo.

Samo to sladno kavo je priporočal visokostititi gospod župnik Kneipp in samo ta sladna kava ima duh in okus prave bobove kave.

Učenec

za sedlarsko obrt

se takoj vzprejme.

Fran Vizjan,

sedlar,

Rimska cesta št. 11 v Ljubljani.

Svoji k svojim! **Prodaja vina.** Svoji k svojim!

Imam v kleti pristno **istrsko črno in belo vino** od 18 do 30 kr. liter; dalje **žganje**, izvrstni **tropinovec** od 60 do 80 kr. liter; vse postavljeno na kolodvor državne železnice **Dinjan** (Dignano). Mali vzorčki se zaradi izgube časa ne pošiljajo. Dalje imam blizu 100 metr. centov **rudečega istrskega brinja** v vrečah za kuhanje žganja po nizki ceni, kakor tudi **olje** iz istrskih oljk.

A. M. Pujman

v **Dinjanu (Dignano), Istra.**

Uljudnej pozornosti posebno priporočeno!

V vsakem poštno-oddajnem okraju, v vsakej fari in po potrebi in želji tudi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z ozira vrednim postranskim zaslužkom, ki se vedno množi in mnoga leta traja, od nekega, čez trideset let obstoječega domačega denarnega podjetja, priznane zanesljivosti in prve vrste. Pismene ponudbe pod „**20.298**“, **Gradec**, poste restante.

Odgovorni urednik dr. Ivan Tavčar.

Tržne cene v Ljubljani

3. decembra 1898.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	9	80	Špeh povejen, kgr.	—	72
Rež, „	3	—	Surovo maslo, „	—	85
Ječmen, „	7	—	Jajce, jedno . . .	—	03
Oves, „	6	50	Mleko, liter . . .	—	08
Ajda, „	10	—	Goveje meso kgr.	—	64
Proso, „	7	50	Telečje „	—	62
Koruza, „	6	50	Svinjsko „	—	68
Krompir, „	3	—	Koštrunovo „	—	36
Leča, „	12	—	Piščanec „	—	42
Grah, „	10	—	Golob „	—	17
Fižol „	9	—	Seno, 100 kilo . .	—	178
Maslo, kgr.	—	96	Slama, „	—	166
Mast, „	—	75	Drva trda, 4 metr.	—	720
Špeh svež, „	—	68	„ mehka, 4 „	—	520

Loterijske srečke.

Gradec , 26. novembra.	32,	53,	25,	42,	74.
Linc , 5. novembra.	9,	25,	53,	15,	2.
Brno , 30. novembra.	66,	37,	56,	86,	72.
Dunaj , 26. novembra.	81,	89,	16,	29,	2.
Trst , 19. novembra.	31,	75,	10,	24,	29.
Praga , 23. novembra.	59,	42,	15,	41,	32.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid
navadno opeko za zid

ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani

PRISTEN

Cena zavoja 25 kr. (50 vinarjev)
vsobina 500 gramov.

Kathreiner
Kneippova sladna kava
v polnih zrnih
Kathreinerjeve tovarne za sladno kavo
Dunaj-Monakovo

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavoje.

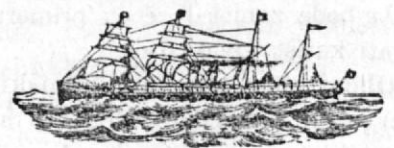
Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hlišarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Vožnje karte in tovarni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 4,
(pritičje na levo).

Vizitnice

priporoča

„**Národna Tiskarna**“.

Najnižje cene
Največji izbor
izdelovanje
Skrbno
Preobleke
Popravila

L. Mikusch
tovarna dožnikov
Ljubljana, Mestni trg 15

Slovinci in Slovenke!

Prava „kava družbe sv. Cirila in Metoda“, katero dobite v vsaki prodajalnici, daje najboljši okus in lepo barvo črni ali mlečni kavi, ako jo k isti rabite.

Zahtevajte torej le povsod to izborno domačo kavo.

Glavni zalagatelj: **Ivan Jebačič, Ljubljana.**

Lastnina in tisek „Národne Tiskarne“ v Ljubljani.